

T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1986/11
KARAR NO : 1986/11

ÖZET : 1615 Sayılı Gümrük Kanunu'nu 146.maddesine göre verilen gümrük para cezasına itirazı ve bu para cezasının terkinini istemini içeren davanın; aynı kanunun 158.maddesine göre Adli Yargı yerinde görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : Tofaş Türk Otomobil Fabrikaları A.Ş.

Vekili : Av.Reyhan Oğuz, Av.Nevzat Kesan

Davalı : Maliye ve Gümrük Bakanlığı

O L A Y : Mudanya Gümrük Müdürlüğü'nün 27-9-1983 günlü, 185 sayılı bordrosuna dahil 26-5-1983 günlü, 1622 sayılı giriş beyannamesi muhteviyatı eşya ile ilgili olarak, Kapıkule-Bursa arası pavlun ücretinin gümrük vergisi matrahına katılmaması nedeniyle beyannamede kayıtlı eşyanın mükellefi tarafından kıymetinin noksan beyan edildiğinden 1615 Sayılı Gümrük Kanunu'nun 146/2.maddesi ile 6802 Sayılı Gider Vergileri Kanunu'nun 54.maddesine göre Gümrük Müdürlüğü'nce davacı şirkete gümrük para cezası kesilmişti:

Anılan şirket; mezkûr cezaya 1615 Sayılı Gümrük Kanunu'nun 158.maddesine göre Gümrükler Genel Müdürlüğü nezdinde itirazda bulunmuş, Gümrükler Genel Müdürlüğü ise 29-4-1985 günlü, 1985/25 ve 26 sayılı kararlar ile Mudanya Gümrük Müdürlüğü'nce verilen ceza kararının onanmasına ve noksan beyan olunan kıymete isabet eden gümrük vergisinin ve keza; istihsal vergisinin üç katı olan toplam 295.796 liranın davacı şirketten alınmasına karar vermiştir.

Davacı şirket; 1615 Sayılı Gümrük Kanunu'nun 158.maddesi uyarınca anılan ceza kararlarına, yetkili mahkemede itiraz cümlesinden ölmek üzere, Mudanya Asliye Ceza Mahkemesi'ne, 15-5-1985 günlü dilekçe ile itiraz etmiş ve sehven kesilen para cezalarının terkinini talep etmiştir.

1- Mudanya Asliye Ceza Mahkemesi : 12-12-1985 gününde, 1985/48-110 sayılı ilmi karar ile 2576 Sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunu'nun 6.maddesinde, vergilere ilişkin cezalardan doğan uyuşmazlıkların çözümünün vergi mahkemelerinin görevine girdiğinin açıklandığı, aynı kanunun 13.maddesinde belirtildiği üzere, diğer kanunlarda yer alan itiraz deyiminin vergi mahkemesinde dava açılması anlamına geldiği, bu itibarla anlaşmazlığın çözümünün mahkemelerinin görevi dışında kaldığı gerekçesi ile mahkemelerinin görevsizliğine ve dosyanın görevli Bursa İdare Mahkemesi'ne gönderilmesine karar vermiştir.

Bu kez davacı; 3-2-1986 sayılı tarihli dilekçe ile haksız olarak alınan gümrük para cezasına itirazla, bu cezanın düzeltilmesi ve terkinini talep etmiştir.

2- Bursa 2.Vergi Mahkemesi : 18-3-1986 gününde,1986/48 sayı ile; 1615 Sayılı Gümrük Kanunu'nun 146.maddesine göre kesilen ceza kararlarına karşı yapılan itirazlar üzerine gümrük müdürlükleri ile gümrükler genel müdürlüğünce tesis olunacak işlemlere karşı tebliğ tarihinden itibaren on beş gün içinde yetkili mahkemeye başvurularak itiraz edilebileceğinin aynı kanunun 158.maddesinde hükme bağlandığı,anılan maddede sözü geçen yetkili mahkemenin ise,Gümrük Kanunu'nun uygulanmasına ilişkin yönetmeliğinin 442.maddesinde açık olarak belirtildiği üzere Asliye Ceza Mahkemesi olduğu,bu davada da görevli yargı yerinin Mudanya Asliye Ceza Mahkemesi bulunduğu,nitekim; Danıştay 7.Dairesi nin müstekar içtihatlarının da bu yolda olduğu belirtilerek görevli yargı yerinin tayiri için 2247 Sayılı Kanun'un 19.maddesine göre Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulmasına ve Uyuşmazlık Mahkemesi kararına değin davanın ertelenmesine karar vermiş,dosya aynı karar ekinde 12-5-1986 günlü Uyuşmazlık Mahkemesi'ne intikal etmiştir.

İNCELEMEVE GEREKÇE : Türk Ulusu adına Yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü; Servet Tüzün'ün Başkanlığı'nda,Zekâi Özdil,Şerafettin Seyhun, Şafak Sancar,Güven Dinçer,İlhan Köseoğlu ve Abdullah Demir'in katılmaları ile yaptığı, 26-5-1986 günlü toplantıda, geçici raportör Danıştay Tetkik Hakimi M.İlhan Dinç'in raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; toplantıya,Danıştay Başsavcısı yerine katılan Savcı Tahsin Yağmurlu'nun ve Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Durmuş Gani oğlu'nun davada adli yargı yerinin görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüştülüp düşünüldü.

Dava; Mudanya Gümrük Müdürlüğü'nün 29-9-1983 günlü,185 sayılı bordrosuna dahil 26-5-1983 günlü,1622 sayılı giriş beyannamesi muhteviyatı eşya ile ilgili olarak Kapıkule,Bursa arası navlun ücretinin gümrük vergisi matrahına katılmaması nedeni ile, beyannamede kayıtlı eşyanın mükellefi tarafından kıymetinin noksan beyan edildiğinden bahisle,1615 Sayılı Gümrük Kanunu'nun 146/2.maddesi ile 6802 Sayılı Gider Vergileri Kanunu'nun 54.maddesine göre Mudanya Gümrük Müdürlüğü'nce,davacı şirkete kesilen ve vaki itiraz üzerine Gümrükler Genel Müdürlüğü'nce onanan gümrük para cezasına itiraza ilişkinidir.

1615 Sayılı Gümrük Kanunu'nun 158.maddesinin son fıkrasında,gümrük idaresince verilen ceza kararlarına karşı yapılan itirazlar üzerine,Gümrükler Başmüdürlükleri ile Gümrükler Genel Müdürlüğü'nce tesis olunan işlemlere karşı tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde yetkili mahkemeye başvurularak itiraz edileceği hükme bağlanmıştır.Anılan maddede sözü geçen yetkili mahkeme; Gümrük Kanunu'nun uygulanmasına ilişkin Gümrük Yönetmeliği'nin 442.maddesinde Asliye Ceza Mahkemesi olarak gösterilmiştir.

Esasen; 1615 Sayılı Gümrük Kanunu'nun yürürlüğe girdiği,19-7-1972 tarihinde İdare ve Vergi Mahkemeleri kurulmuş olduğundan,anlaşmazlığın vergi mahkemelerinin görevi içinde olduğu da düşünülemez.Zira; Bölge İdare,İdare ve Vergi Mahkemelerinin kuruluşuna ilişkin 6-1-1982 günlü,2576 Sayılı Kanun'un 15.maddesine göre, 1615 Sayılı Kanun'un gümrük vergisine itiraz mercii olarak Gümrük Hakem Kurullarına tanınan görev ve yetkiler bu mahkemelerin göreve başladığı tarihte sona erdiğinden,bu kurulların görev ve yetkilerine ilişkin hükümler zımnen tadil edilmiş,böylece gümrük vergisine ilişkin bazı konuların çözümü vergi mahkemelerine verilmiş olmasına rağmen,anlaşmazlık konusu

gümrük para cezasına ilişkin 1615 Sayılı Yasa'da yer alan maddeler aynen muhafaza edilmiş, başka bir anlatımla, anılan para cezalarına yapılan itirazı inceleyerek yargı merci, kanun koyucu tarafından değiştirilmemiştir.

Öte yandan; 6-1-1982 günlü, 2576 Sayılı Kanunla kurulan vergi mahkemelerinin göreve başlamasından sonra çıkarılan ve 1615 Sayılı Gümrük Kanunu'nun bazı maddelerini değiştiren 18-4-1983 günlü, 2817 Sayılı Kanun'un 26.maddesi ile değişik 80.maddesinde; gümrük vergisi tahakkuklarına karşı 78.maddede yazılı sebeplerle vaki itiraz üzerine verilen Gümrükler Genel Müdürlüğü kararlarına karşı idari yargı yolunun açık olduğunun gösterilmesine karşın, anlaşmazlık konusu gümrük para cezasına itiraz merciini gösteren 1615 Sayılı Kanun'un 158.maddesinde değişiklik yapılmamış ve madde aynen muhafaza edilmiştir. Bundan da anlaşılmaktadır ki, gümrük para cezasına itiraz merci, idari yargı (verg mahkemeleri) değil, adli yargı mercileridir. Aksi halde yasa koyucu 2817 Sayılı Yasa ile yapılan değişiklikle, bu itiraz merciini idari yargı organı olarak gösterirdi. Anılan madde böyle bir değişiklik yapılmadığına göre, gümrük para cezasına yapılan itirazı inceleyecek yargı merciinin adli yargı merci olduğu açıkça ortaya çıkmaktadır.

Açıklanan bu durum ve anılan hükümler karşısında, 1615 Sayılı Gümrük Kanunu'nu 146.maddesi uyarınca kesilerek, aynı kanunun 158.maddesine göre itiraz olunan uyuşmazlık konusu gümrük para cezasına itirazı tazammun eden işbu davanın adli yargı yerinde görülmesi gerekmektedir.

Bu itibarla; Bursa Vergi Mahkemesi'nce yapılan başvurunun kabulü ile, Mudanya Asliye Ceza Mahkemesi'nin 12-12-1985 günlü, 1985/48-110 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına karar verilmelidir.

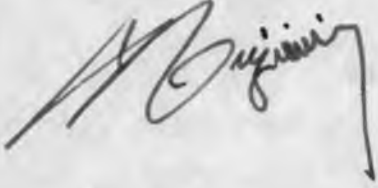
Bu görüşe üyelerden Zekâi Özdil, Güven Dinçer katılmamışlardır.

...../.....

SONUÇ : Anlaşmazlığın, niteliğine göre Adli Yargı yerinde çözülmesi gerektiğine, bu nedenle, Bursa Vergi Mahkemesi'nin başvurusunun kabulüne, Mudanya Asliye Ceza Mahkemesi'nin 12-12-1985 günlü, 1985/48-110 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına, Üyelerden Zekâi Özdil ve Güven Dinçer'in karşı oyları ve oyçokluğuyla, 26-5-1986 gününde kesin olarak karar verildi.

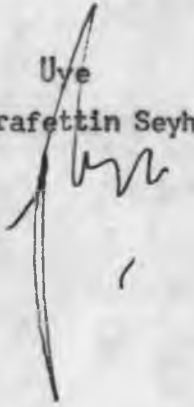
Başkan
Servet Tüzün

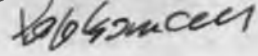
Üye
Zekâi Özdil

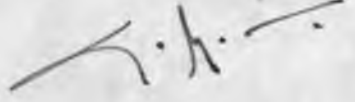
Üye
Şerafettin Seyhun

Üye
Safak Sancar

Üye
Güven Dinçer

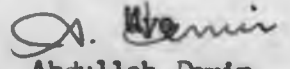
Bu kararın Resmi gazete'de yayımı uygundur.

Başkan

Üye
İlhan Köseoğlu

Üye
Abdullah Demir

No 216
S.Y.

T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1986/11
KARAR NO : 1986/11

KARŞI OY YAZISI

Gümrük Yönetmeliği'nin 442.maddesinde, gümrük idaresi amirince verilecek para cezaları hakkındaki itiraz mercii kararlarına karşı, ilgililerinin gümrük işleminin yapıldığı yerdeki yetkili Asliye Ceza Mahkemesi nezdinde itiraz edebilecekleri ifade edilmiştir. Anayasa'nın 142.maddesinde " Mahkemelerin Kuruluşu, görev ve yetkileri, işleyişi ve yargılama usulleri kanunla düzenlenir." Ceza Mahkemeleri Usulü Kanunu'nun 1.maddesinde de " Mahkemelerin vazifelerini kanun gösterir" denilmektedir. Anayasa'nın 124.maddesi uyarınca, kanunların ve tüzüklerin uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartı ile, idare organlarıınca çıkarılabilecek olan yönetmeliklerle mahkemelere görev verilmesi olanağı bulunmadığından, vergi mahkemesi ile asliye ceza mahkemesi arasında çıkan görev uyuşmazlığının, söz konusu yönetmelik hükmüne dayanılarak çözümlenmesi mümkün değildir. Uyuşmazlığın konuya ilişkin kanun hükümlerine göre tartışılması sonuçlandırılması gerekmektedir.

1615 Sayılı Gümrük Kanunu'nun 146.maddesinde, ithalât sırasında beyan ile muayene arasında fark bulunması halinde bu noksanlığa ait gümrük vergisi tutarına göre hesaplanıp alınması öngörülen para cezasını da kapsayacak şekilde düzenlenen Gümrük Kanunu'nun 158.maddesinde, gümrük idaresi amirince verilecek cezalar hakkındaki itiraz mercileri kararlarına karşı, tebliğleri tarihinden itibaren 15 gün içinde, "Yetkili Mahkemeye" müracaatla itiraz olunabileceği ifade edilmiştir. Madde metninde, söz konusu itirazları inceleyecek mahkemenin görevi konusunda, herhangi bir açıklık yoktur. İdari işlemler nedeni ile yapılacak başvurularda, kanun adliye mahkemelerini görevli kılmak istediği hallerde, "Sulh Ceza Mahkemesine itiraz edilebilir." " İcra tetkik mercinden istenebilir." gibi görevli mahkemeyi belirleyecek ifadeler kullandığı halde, 158.maddede " yetkili mahkemeye müracaatla itiraz olunabilir." denilmekle yetinilmesi, görev konusunun genel hükümlere göre çözümlenmesinin arzu edildiğini göstermeye yeterli sayılmalıdır. Gerçi, Gümrük Kanunu'nun yürürlüğe girdiği 1973 yılında, idari yargı mercileri " Mahkeme" olarak isimlendirilmediğinden ve özellikle gümrük vergisi uyuşmazlıklarını çözmekle görevli gümrük hakem heyetleri, bağımsız mahkeme niteliğinde bulunmayıp, tarafların seçtiği hakemlerden oluştuğundan " Yetkili Mahkeme" ibaresinden mahalli adliye mahkemelerinin anlaşılması doğru ve kanuna uygun bir anlayış olarak kabul edilebilir.

Ancak, 1982 yılında yürürlüğe girip uygulanmaya başlayan 2575, 2576 ve 2577 Sayılı Kanun'larla, İdari Yargı mercilerinin kuruluşu, görev ve yetkileri, işleyişi

ve yargılama usulleri, mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı ilkelerine uygun şekilde, yeniden düzenlenmiştir. İdari yargı alanındaki bu yeni düzenlemelerden sonra, kanunlardaki " Mahkeme" sözcüğünden sadece adliye mahkemelerinin anlaşılması zorunluğu kalmamıştır. İdari nitelikte de olsa ceza uyumsuzluklarının bağımsız ve teminatlı hakim niteliğine sahip olmayan merciler tarafından çözümlenmesi ile ortaya çıkacak durumları engellemek endişesi de ortadan kalkmıştır. Nitekim 2576 Sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun'un 6. maddesinde, Genel Bütçeye ait vergi, resim ve harçlarla" bunlara ilişkin zam ve cezalar hakkındaki uyumsuzlukların, hiç bir istisnaya yer verilmeden, vergi mahkemeleri tarafından çözümleneceği öngörülmüştür. Aynı Kanun'un 13. maddesinde, yine hiç bir istisna öngörülmüden, vergi mahkemelerinin göreve başlaması ile bu mahkemelerin görev alanına giren konularla ilgili olarak diğer kanunlarda yer alan, " İtiraz" deyiminin, " Vergi mahkemesinde dava açılması" 2576 Sayılı Kanun'un 6. maddesine rağmen Gümrük Vergisine ait cezalara yapılacak itirazların adliye mahkemelerince çözümleneceğini kabul etmek çeşitli sakıncalar doğuracaktır. Bu cezalar; ceza hukukunun anladığı manada cezalar olmayıp, idari nitelikte cezalardır. İdari nitelikte olan cezalarla ilgili uyumsuzlukların idari mahkemelerce değil, adliye mahkemelerince görülmesi her halde işin gereğine ve doğasına uygun değildir. Ayrıca Gümrük Vergisinde, vergi aslının idari yargı'da (Vergi Mahkemelerinde), cezanın ise adliye mahkemelerinde görülmesi pek çok güçlüklerle ve çözümsüzlüklere neden olacak niteliktedir. Vergi aslı idari yargıda çözümlenen bir uyumsuzlukta cezanın adliye mahkemesince görülmesi sırasında vergi mahkemesi kararı ön mesele yapılarak beklenme zarureti ortaya çıkacaktır. Bütün bu sakıncaların önlenmesi ise, uyumsuzluğun bir bütün olarak vergi mahkemesinde çözümlenmesine bağlıdır.

Bu nedenlerle, Gümrük vergisi ve gider vergisine ilişkin bir vergi cezası niteliği taşıyan ve Gümrük Kanunu'nun 146/2. ve Gider Vergileri Kanunu'nun 54. maddesi uyarınca noksan ödenen vergiler üzerinden hesaplanıp gümrük idaresince kesilen gümrük para cezası hakkında çıkan uyumsuzluğun çözümlenmesinin Vergi Mahkemelerinin görevi olduğu görüşü ile karara karşıyız.

Üye
Zekai Özdiş

Üye
Güven Dinçer

